

***Gyakorlati képzési útmutató
óvodapedagógus szakos, levelező tagozatos
hallgatók részére
2012/2013. tanév***

TARTALOM

<i>A gyakorlati képzés óra-és vizsgaterve</i>	5
<i>A gyakorlóóvodák elérhetőségei</i>	6
<i>A gyakorlati képzés felépítése (rövidítve):</i>	7
<i>A gyakorlati képzés feladatai</i>	8
<i>A gyakorlati képzés formái</i>	9
Óvodai bemutató 1-3.	9
Óvodai gyakorlat 1-5.	9
A zárótevékenységek rendje	9
<i>Az óvodalátogatás általános szempontjai</i>	11
<i>A hallgatók lehetőségei és kötelességei a gyakorlat idején</i>	11
<i>A gyakorlatvezető óvodapedagógus munkaköri leírása</i>	13
<i>A hallgatói értékelés rövid szempontjai az Óvodai gyakorlatok 1-5. feladatainak ellátásában</i>	14
<i>Útmutató a levelező tagozat óvodai gyakorlatához</i>	16
A hallgatóval szemben támasztott általános elvárások:	16
A hallgató feladatai az Óvodai gyakorlat 1-5. során:	16
<i>Az Óvodai gyakorlat 1-5. félévekre lebontott feladatai</i>	17
<i>Az óvodai gyakorlat látogatási jegyzőkönyve</i>	19
<i>A hallgató egyéni hospitálásaira vonatkozó dokumentáló munka szempontjai</i>	20
<i>A hospitálási napló vezetésének szempontjai</i>	21
<i>A játékszituáció-elemzés általános szempontjai</i>	25
<i>A családlátogatás megfigyelési szempontjai</i>	26
<i>A szülői értekezlet/szülők csoportos megbeszélésének megfigyelési szempontjai</i>	27
<i>A hallgató jellemzésének szempontjai</i>	28
<i>Általános szempontok a gyakorlatvezető óvodapedagógus és a hallgató óvodai gyakorlati munkájának elemzéséhez és értékeléséhez</i>	28
A játéktevékenységekben, gondozásban, és a munkajellegű tevékenységekben folyó pedagógusi munka megközelítési szempontjai	28
A tevékenységekben megvalósuló tanulási folyamat szervezésének, irányításának általános szempontjai	29
Az óvodapedagógus tevékenységeinek elemzési szempontjai a tanítási és tanulási folyamatban	30
Mozgás	30
Anyanyelvi-irodalmi nevelés (vers, mese)	30
Rajzolás, mintázás, kézimunka	31
Ének-zene, énekes játékok	31
A külső világ tevékeny megismerése	32

<i>A hallgatói önértékelés rövid szempontsora</i>	<i>33</i>
A bölcsődei hospitálás általános előírásai az Óvodai gyakorlat 5. során:	34
A bölcsődei megfigyelés szempontjai:	34
Az általános iskolai hospitálás általános előírásai az Összefüggő külső szakmai gyakorlat 2. során:	35
Az általános iskolai (alsó tagozatos, lehetőleg első osztályos) megfigyelés szempontjai:	35
<i>A képességfejlesztés és ismeretátadás tervezési szempontjai</i>	<i>36</i>
<i>A zárótevékenység jegyzőkönyve</i>	<i>37</i>

Kedves Hallgató!

Ön az óvodapedagógusi hivatást választotta.

A pályához szükséges ismeretek és képességek kialakításában az óvodai gyakorlat szerepe legalább olyan jelentős, mint az elméleti tárgyak tartalmának elsajátítása. A gyakorlóóvoda tisztelettel és szeretettel várja Önt. Az óvodai gyakorlati munkáját az óvodapedagógusok nagy felkészültséggel három éven keresztül fogják irányítani és segíteni.

Ez az útmutató az Ön gyakorlati képzésének feladatairól ad tájékoztatást. Kérjük, hogy a képzés teljes ideig őrizze meg, mert tartalmazza azt a tematikát és szempontrendszert, amely szerint végezni fogja gyakorlati munkáját.

Örömteli és sikeres munkát kívánunk:

Vác, 2012. szeptember 1.

Kovács Noémi
főiskolai oktató
a bemutatókért, zárótevékenységekért
felelős
gyakorlati képzési koordinátor
kovacs.noemi@citromail.hu

Matlári Gergely
óraadó oktató
a hospitálási naplók szakmai
ellenőrzéséért felelős
gyakorlati képzési koordinátor

dr. Zóka Katalin
főiskolai tanár
az óvodapedagógus szak szakfelelőse
zoka@avkf.hu

A gyakorlati képzés óra-és vizsgaterve

Tantárgy	1. ea. 1. gy. 1. kr.	2. ea. 2. gy. 2. kr.	3. ea. 3. gy. 3. kr.	4. ea. 4. gy. 4. kr.	5. ea. 5. gy. 5. kr.	6. ea. 6. gy. 6. kr.	Óra ea./hét	Óra gy/hét	Hetek száma	Óra ea./félév	Óra gy/félév	Óra össz.	Kredit	F. zárás	Előfeltételek (tantárgynév)											
Óvodai gyakorlat 1. megfigyelés, hospitálás, gondozás	0	25	4				0	25	1	0	25	25	4	gyj												
Óvodai gyakorlat 2. gondozás, játék				0	25	4								gyj	Óvodai gyakorlat 1. A játék elmélete és pedagógiája 1., Komplex pedagógia 2.											
Óvodai gyakorlat 3. játék, rajzolás, mintázás, kézimunka, mese, vers					0	25	4							gyj	Óvodai gy. 2. Irodalmi nev. 2., Vizuális n. 1. Óvodai bemutató 1.											
Óvodai gyakorlat 4. játék, ének-zene, külső világ						0	25	4						gyj	Óvodai gy. 3., Környezeti nev. 3., Ének-zenei nev. 3., Óvodai bemutató 2.											
Óvodai gyakorlat 5. (Összefüggő szakmai gyakorlat) játék, mozgás, matematika						0	25	4						gyj	Óvodai gy. 4., Testnev. 4., Matematika nev 2. Óvodai bemutató 3.											
Zárótevékenység							0	20	6					s	Óvodai gyakorlat 5.(Ö.függő szak.gyak.), Óvodai bemutató 3.											
Óvodai bemutató 1. ének-zene; vers-mese	0	5	0						0	5	1	0	5	5	0	a										
Óvodai bemutató 2. rajz-mintázás; külső világ				0	5	0					0	5	1	0	5	5	0	a								
Óvodai bemutató 3. matem. jellegű tapaszt.szerzés; mozgás					0	5	0				0	5	1	0	5	5	0	a								
Kötelező gyakorlati képzés – összesen	0	30	4	0	30	4	0	30	4	0	25	4	0	25	4	0	20	6	0	160	–	0	185	185	26	

A gyakorlóóvodák elérhetőségei

Játékvár Óvoda

1065 Budapest, Lendvay u. 24.

Tel: 353-1605

Óvodavezető: Balogh Bálintné

e-mail: jatekvarovoda@jatekvarovoda.hu

gyakorlati képzési koordinátor: Kovács Noémi

Vác Alsóvárosi Óvoda

2600 Vác, Vám u. 3.

óvodavezető: Lambekné Gál Gabriella

tel..27/317-092

e-mail: forteovi@vipmail.hu

gyakorlati képzési koordinátor: Kovács Noémi

Pestújhelyi Óvoda Bújócska Óvoda

1158 Budapest, XV. ker. Őrjárat u. 9.

Telefon: 417-3663 **Pestújhelyi Óvoda**

Óvodavezető: Csörgőné Bánhalmi Éva

gyakorlati képzési koordinátor: Kovács Noémi

Pestújhelyi Óvoda Manóvár Óvoda

1158 Budapest, József Attila u. 59-61.

Tel: 417-3989

Óvodavezető: Csörgőné Bánhalmi Éva

gyakorlati képzési koordinátor: Kovács Noémi

Hetedhét Óvoda

1154 Budapest, XV. Klapka György u. 27.

Óvodavezető: Végváriné Kékhegyi Erika

tel.: 307-6374

e-mail: vezeto@hetedhetovoda.hu

gyakorlati képzési koordinátor: Kovács Noémi

német nemzetiségi gyakorlóóvoda:

Kis Morgó Óvoda

2623 Kismaros, Liget u. 37.

Tel.: 06-27-583-185

Óvodavezető: Wiesner Éva

gyakorlati képzési koordinátor: Takács Gerda

A gyakorlati képzés felépítése (rövidítve):

- I. félév:* **Óvodai gyakorlat 1.** : 5 napos óvodai **hospitálás**; ismerkedés az óvodai csoport életével, bekapcsolódás a **gondozási feladatok** ellátásába;
Óvodai bemutató 1. (1 csütörtök/félév; ének-zene, vers-mese)
- II. félév:* **Óvodai gyakorlat 2.** : 5 napos óvodai hospitálás, gyakorlat; **nevelői feladatok ellátása, a gondozási** tevékenységek önálló ellátása a csoport szokás- és napirendjének ismeretében, a **játéktevékenységek** feltételeinek biztosítása,
Óvodai bemutató 2. (1 csütörtök/félév; rajz – mintázás - kézimunka, külső világ tevékeny megismerése)
- III. félév:* **Óvodai gyakorlat 3.** : 5 napos óvodai hospitálás, gyakorlat; **nevelői feladatok ellátása, a gondozási** tevékenységek önálló ellátása a csoport szokás- és napirendjének ismeretében, a **játéktevékenységek** és a **munkajellegű tevékenységek** feltételeinek biztosítása,
a **vers-mese; rajzolás-mintázás-kézimunka** tevékenységek keretén belüli komplex képességfejlesztés és ismeretszerzés tervezése, szervezése, irányítása;
Óvodai bemutató 3. (1 csütörtök/félév; külső világ-matematikai jellegű tapasztalatszerzés, mozgás)
- IV. félév:* **Óvodai gyakorlat 4.** : 5 napos óvodai hospitálás, gyakorlat; **nevelői feladatok ellátása, a gondozási** tevékenységek önálló ellátása a csoport szokás- és napirendjének ismeretében, a **játéktevékenységek** és a **munkajellegű tevékenységek** feltételeinek biztosítása,
az **ének-zene, énekes játék; a külső világ tevékeny megismerése a környezeti nevelés** keretén belüli komplex képességfejlesztés és ismeretszerzés tervezése, szervezése, irányítása;
- V. félév* **Óvodai gyakorlat 5.** : 5 napos **óvodai** hospitálás, gyakorlat + 3 napos **bölcsődei** + 2 napos **alsó tagozatos, általános iskolai hospitálás**; **nevelői feladatok ellátása, a gondozási** tevékenységek önálló ellátása a csoport szokás- és napirendjének ismeretében, a **játéktevékenységek** és a **munkajellegű tevékenységek** feltételeinek biztosítása,
a **mozgás** keretén belül komplex képességfejlesztés és ismeretszerzés tervezése, szervezése, irányítása, a **külső világ tevékeny megismerése, a matematikai jellegű tapasztalatszerzés terén** komplex képességfejlesztési és ismeretszerzési tevékenységek tervezése, szervezése, irányítása;
- VI. félév:* a kihúzott tevékenységek előre **megadott témaköréből** komplex képességfejlesztés és ismeretszerzés tervezésével, szervezésével, irányításával a **zárótevékenység** teljesítése.

A gyakorlati képzés feladatai

- a hivatástudat megalapozása és kialakítása
- pedagógiai készségek és képességek fejlesztése
- a szakmai műveltség és a gyakorlati ismeretek szintézise
- gyermekcentrikus szemléletmód formálása
- az óvoda életének megismerése, a nevelői feladatok gyakorlása
- az óvodai nevelés dokumentumainak megismerése: Alaprogram, HOP, IMIP, SZMSZ,
- az óvodai élet szokásai: az óvodai szokások, a napirend, a hetirend, felépítésük módjainak megismerése
- a gyermeki tevékenységek tervezése szervezése, ellenőrzése, értékelése
- a tanítási-tanulási folyamat tevékenységének tervezése szervezése, irányítása, ellenőrzése,
- kapcsolat kialakítása az óvodapedagógusokkal, a dajkákkal
- kapcsolat kialakítása a szülőkkel
- kapcsolat kialakítása egyéb társintézményekkel

A gyakorlati képzés formái

Óvodai bemutató 1-3.

Az *Óvodai bemutató 1-3.* (csoportos bemutatók) rendjét, időbeosztását minden hallgató félvéenként megkapja. Az *Óvodai bemutatók*hoz kapcsolódó szempontokat az óvodapedagógusok adják meg, ha szükséges, egyeztetve a módszertant oktató tanárral. A gyakorlatokat a szakvezető óvodapedagógus és a gyakorlatvezető tanár irányításával megbeszélések követik.

Ideje: Az **I., II., III.**, félévben **1 csütörtök délelőtt** (1 alkalom 5 óra)

Helye: a főiskola által kijelölt **gyakorlóóvodában**

A hallgatói beosztást minden hallgató a félévkezdéskor megtalálja a főiskola **honlapján** és a **Gyakorlati Képzések Szervezési Központja** hirdető falán. Információt, segítséget nyújt Kovács Noémi tanárnő.

Óvodai gyakorlat 1-5.

Az *Óvodai gyakorlat 1-5.* (egyéni gyakorlat) célja, hogy az elméletben tanult módszertani stúdiumokhoz kapcsolódva lássák a hallgatók a gyakorlati megvalósítás lehetőségeit.

Ideje: Az **I., II., III., IV., V.** félévben általában október és március hónapban 1 hét (5 munkanap)

Helye: a hallgató által választott **óvoda** a főiskolával kötött szerződés alapján

Az óvodát a hallgató választhatja meg, a főiskola javasolja az **EKIF intézményeit**. A választott szakvezető óvodapedagógus és az óvoda adatait a hallgató a **Gyakorlati képzések Szervezési Központjában** a gyakorlati képzési előadónak adja le.

A gyakorlat letöltésének ideje a főiskola által a honlapon megadott időszakban teljesítendő.

A gyakorlatot a főiskola bármely oktatója látogathatja, a látogatásról jegyzőkönyv készül. A hospitálási naplót a gyakorlat letöltése után a félévi időbeosztásban meghatározott időpontra a Gyakorlati Képzések Szervezési Központjában kell leadni aláírásra, értékelésre. Az értékelést Matlári Gergely gyakorlati képzési koordinátor végzi.

Az **Óvodai gyakorlat 1-5.** és az **Óvodai bemutató 1-3.** teljesítése alól felmentés nem adható, csak a korábban már teljesített gyakorlatok elismerése lehetséges.

Azok a hallgatók, akik a főiskolai tanulmányaik ideje alatt óvodapedagógusként dolgoznak, gyakorlatukat letölthetik saját munkahelyükön, saját munkaidejükben.

A hallgató a gyakorlati időszak **legalább egy munkanapján egy teljes óvodapedagógusi műszakot** teljesítsen (a többen a megfelelő összóraszám teljesítéshez szükséges óraszámot). Az óvodában az óvoda szokásainak megfelelő ruházatban jelenjék meg. Egészségügyi könyvét mutassa be a vezető óvodapedagógusnak. Az óvoda szokásrendjéhez, nyitva tartásához, munkaidő-beosztásához. alkalmazkodjék!

Javasoljuk, hogy az óvodai gyakorlatokat lehetőleg ugyanazon óvodapedagógus szakvezetésével töltsse le, de ez nem kötelező előírás, lehetőség van az öt gyakorlati képzési kurzus különböző intézményekben való teljesítésére is. Mivel a gyakorlat az óvodapedagógus oklevél megszerzéséhez szükséges, ezért a családi napközi, játszóház és más ellátási forma nem felel meg a gyakorlat teljesítésére.

A zárótevékenységek rendje

A hallgatók a **hatodik félévben** a képzési tervben előírt zárótevékenységet teljesítik, amelynek érdemjegye a záróvizsga eredményébe beleszámít. A **tevékenységi területet** a zárótevékenységet megelőző félévben (őszi félév) a főiskolán egy szombati oktatási napon

húzzák ki a hallgatók Kovács Noémi tanárnő és a Gyakorlati Képzések Szervezési Központja munkatársa közreműködésével. A húzás eredményét rögzítő teljes és hiteles dokumentációt (kinyomtatott és elektronikusan rögzített) Kovács Noémi gyakorlati képzési koordinátor és a Gyakorlati Képzések Szervezési Központjának munkatársa továbbítja a szakfelelősnek. A zárótevékenységek végleges beosztása elérhető a Gyakorlati Képzések Szervezési Központjának hirdetőfalán és a főiskola honlapján.

Az **óvoda helyi nevelési programjához igazodó, pontos témát az óvodában** kapja meg a hallgató a zárótevékenység hete előtt legkésőbb három héttel, hogy legyen ideje a felkészülésre. **A vizsgáztató óvodával a kapcsolatot a hallgatónak kell felvenni legkésőbb három héttel a zárótevékenység megkezdése előtt.** A kihúzott óvoda elérhetőségei megtalálhatók az útmutatóban.

A zárótevékenységet megelőző három napos hospitálás és a vizsga a negyedik napon a főiskola gyakorlóóvodájában történik. A hallgató a zárótevékenység tervéről vázlatot készít. A zárótevékenység bizottság előtt zajlik, jegyzőkönyv készül róla. A bizottság tagjai a főiskola oktatói vagy az óvodavezető és a szakfelelős által megbízott személyek lehetnek.

1 nap = 5 óra.

Az óvodalátogatás általános szempontjai

A hallgató az óvodai tevékenységek ellátásában vesz részt az képzés rövid leírásában megadott tartalmi és formai elvárások, szempontok szerint és alkalmazkodva az óvoda helyi nevelési programjához.

A hallgatók lehetőségei és kötelességei a gyakorlat idején

A hallgató mind az egyéni (**Óvodai gyakorlat 1-5.**), mind a csoportos (**Óvodai bemutató 1-3.**) óvodai gyakorlaton köteles pontosan megjelenni, az óvoda szokásainak megfelelő, kényelmes, esztétikus és tiszta öltözetben.

A hallgató csak orvosi igazolással hiányozhat a gyakorlatról. Betegség esetén távolmaradását köteles az óvodapedagógusnak telefonon bejelenteni. Hiányzását a gyakorlatról a Gyakorlati Képzések Szervezési Központjában is be kell jelenteni, reggel 8 óráig. A hiányzás mértékét a TVSZ szabályozza. A gyakorlatra is – mint minden stúdiumra – a hallgató aláírást/ gyakorlati jegyet kap. Az aláírás akkor adható meg, ha a hiányzás nem lépi túl a TVSZ által megszabott mértéket. A félév lezárásának feltétele a gyakorlat teljesítése, tehát a megszabott időkereten **túllépő hiányzást pótolni kell**, amennyiben a szorgalmi időszak, illetve az óvoda időbeosztása ezt az adott félévben lehetővé teszi. **Ha erre nincs mód, akkor a következő félév(ek)ben kell teljesíteni, de így a gyakorlati képzés mintatanterv szerinti, a félévhez tartozó tanegységeinek teljesítése csúszik, mivel a gyakorlati képzés elemei hierarchikusan épülnek egymásra, vagyis az előfeltétel(ek) hiányában nem vehető fel az adott félévhez tartozó tanegység. (!)**

Az óvodában naponta eltöltendő időt a táblázat tartalmazza, ezt az időtartamot is be kell tartani. Indokolt esetben (családi okok, betegség, stb.) az óvodapedagógussal előre megbeszélve kérheti a gyakorlat idejének módosítását. A módosításról értesítenie kell a Gyakorlati Képzések Szervezési Központjának munkatársát.

Az egyes félévekre vonatkozó gyakorlati, elemző, önelemző és írásos feladatokat egyaránt kötelező teljesíteni. Az értékelésnél a szakvezető óvodapedagógus mindezeket együttesen veszi figyelembe.

Bármilyen szakmai probléma felmerülése esetén a hallgató kérheti az óvodapedagógus, a szak módszertanokat oktató tanárok, a gyakorlati képzési koordinátorok, a szakfelelős segítségét.

Tisztelt Óvodavezető!
Kedves Kolléga!

Hallgatónk az Ön által vezetett óvodában tölti szakmai gyakorlatát. Kérjük, hogy szakmai irányítását az **útmutató** szerint végezzék, amely tartalmazza a hallgatók feladatait és a szakvezetők teendőit, az értékelés szempontjait és módját.

Kérjük, hogy az **útmutatóban** – melyet a hallgató visz magával – lévő közös tennivalóikat a gyakorlat megkezdése előtt a hallgatóval beszéljék meg.

A hallgató gyakorlatára vonatkozó igazolást, a hallgató jellemzését, gyakorlati érdemjegyét a gyakorlati igazoló füzet vonatkozó részében, hospitálási naplóját, valamint a kitöltött megállapodást a **Gyakorlati Képzések Szervezési Központjába** kell eljuttatni. Határidő: a gyakorlat befejezése utáni 2. hét.

Az Ön és az Ön által megbízott szakvezető óvodapedagógus munkáját köszönjük:

Vác, 2012. szeptember 1.

Tisztelettel:

Matlári Gergely
gyakorlati képzési koordinátor

Kovács Noémi
gyakorlati képzési koordinátor

dr. Zóka Katalin
szakfelelős

A gyakorlatvezető óvodapedagógus munkaköri leírása

- Ismeri és tiszteletben tartja az AVKF küldetésnyilatkozatának üzenetét és szellemiségét.
- Követi az óvodapedagógia szakmai változásait, olvassa a szaklapokat, tájékozott az aktuális szakmai kérdésekben.
- Ismerje meg az útmutatót, különös tekintettel az Óvodai gyakorlatra 1-5.-re vonatkozó feladatokat;
- Megismerteti a hallgatóval
 - az óvoda helyi nevelési programját,
 - az óvoda szervezeti működését és minőségbiztosítását,
 - az óvoda helyi szokásaival
 - az óvodapedagógusok írásos munkáit, az óvoda sajátos tervezésének és a megfigyelések, mérések alkalmazott módszereit.
- Irányítja és segíti hallgatót a gyakorlati képzési feladatok megvalósítása érdekében. E szerint:
 - ellenőrzi és értékeli a hospitálási füzet tartalmát (megfigyelések, vázlatok),
 - értékeli a játéksituáció-elemzést,
 - segíti a hospitálási időszakra vonatkozó hallgatói feladatok tervezését,
 - irányítja és értékeli a hallgató hospitálását, a végzett nevelési feladatok ellátásának színvonalát,
- Felkészíti a hallgatót a szakmai gyakorlatra az útmutatóban megfogalmazott elvek és teendők szerint;
- Naponta megbeszéli a hallgatóval a következő napra vonatkozó tennivalókat;
- Naponta értékeli a hallgató gyakorlati munkáját;
- Naponta értékeli a hallgató írásos munkáját;
- Jellemzést készít a gyakorlat végén a hallgatóról a Gyakorlati igazoló füzetbe.

A hallgatói értékelés rövid szempontjai az Óvodai gyakorlatok 1-5. feladatainak ellátásában

1. félév: (gyakorlati jegy)

- a csoport életébe való **beilleszkedési** képessége, a **nevelői, gondozási** feladatok ellátásába való bekapcsolódási képessége
- **kapcsolata** a gyerekekkel (
- kapcsolata az óvodapedagógusokkal, dajkákkal, segítő szakemberekkel
- kapcsolata a szülőkkel
- **tervező** munkája (napló, gyerekekről készített feljegyzések stb.)

2. félév: (gyakorlati jegy)

- a csoport életébe való **beilleszkedési** képessége, **alkalmazkodási** képessége a csoport **szokás- és napirendjéhez**, a **nevelői, gondozási** feladatok ellátásába való bekapcsolódási képessége
- a **játék** feltételeinek (idő, tér, eszközök, biztonságos és inspiráló atmoszféra, indirekt segítség) megteremtése
- **kapcsolata** a gyerekekkel (
- kapcsolata az óvodapedagógusokkal, dajkákkal, segítő szakemberekkel
- kapcsolata a szülőkkel
- **tervező** munkája (napló, gyerekekről készített feljegyzések stb.)

3. félév: (gyakorlati jegy)

- a csoport életébe való **beilleszkedési** képessége, **alkalmazkodási** képessége a csoport **szokás- és napirendjéhez**, a **nevelői, gondozási** feladatok ellátásába való bekapcsolódási képessége
- a **játék** feltételeinek (idő, tér, eszközök, biztonságos és inspiráló atmoszféra, indirekt segítség) megteremtése
- a **munkajellegű tevékenységek** szervezési képessége, a visszajelzések mennyisége és minősége a csoport szokás- és napirendjének ismeretében
- a **vers-mese; rajzolás-mintázás-kézimunka** tevékenységek keretén belüli komplex képességfejlesztés és ismeretszerzés tervezése, szervezése, irányítása
- **kapcsolata** a gyerekekkel (
- kapcsolata az óvodapedagógusokkal, dajkákkal, segítő szakemberekkel
- kapcsolata a szülőkkel
- **tervező** munkája (napló, gyerekekről készített feljegyzések stb.)

4. félév: (gyakorlati jegy)

- a csoport életébe való **beilleszkedési** képessége, **alkalmazkodási** képessége a csoport **szokás- és napirendjéhez**, a **nevelői, gondozási** feladatok ellátásába való bekapcsolódási képessége
- a **játék** feltételeinek (idő, tér, eszközök, biztonságos és inspiráló atmoszféra, indirekt segítség) megteremtése
- a **munkajellegű tevékenységek** szervezési képessége, a visszajelzések mennyisége és minősége a csoport szokás- és napirendjének ismeretében

- az **ének-zene, énekes játék; a külső világ tevékeny megismerése a környezeti nevelés** keretén belüli komplex képességfejlesztés és ismeretszerzés tervezése, szervezése, irányítása
- **kapcsolata** a gyerekekkel (
- kapcsolata az óvodapedagógusokkal, dajkákkal, segítő szakemberekkel
- kapcsolata a szülőkkel
- **tervező** munkája (napló, gyerekekről készített feljegyzések stb.)

5. félév: (gyakorlati jegy)

- a csoport életébe való **beilleszkedési** képessége, **alkalmazkodási** képessége a csoport **szokás- és napirendjéhez**, a **nevelői, gondozási** feladatok ellátásába való bekapcsolódási képessége
- a **játék** feltételeinek (idő, tér, eszközök, biztonságos és inspiráló atmoszféra, indirekt segítség) megteremtése
- a **munkajellegű tevékenységek** szervezési képessége, a visszajelzések mennyisége és minősége a csoport szokás- és napirendjének ismeretében
- a **mozgás** keretén belül komplex képességfejlesztés és ismeretszerzés tervezése, szervezése, irányítása, a **külső világ tevékeny megismerése, a matematikai jellegű tapasztalatszerzés terén** keretén belüli komplex képességfejlesztés és ismeretszerzés tervezése, szervezése, irányítása
- **kapcsolata** a gyerekekkel (
- kapcsolata az óvodapedagógusokkal, dajkákkal, segítő szakemberekkel
- kapcsolata a szülőkkel
- **tervező** munkája (napló, gyerekekről készített feljegyzések stb.)

Útmutató a levelező tagozat óvodai gyakorlatához

A hallgatóval szemben támasztott általános elvárások:

A hallgató a gyakorlati időszak **legalább egy munkanapján egy teljes óvodapedagógusi műszakot** teljesítsen (a többin a megfelelő összóraszám teljesítéséhez szükséges óraszámot). Döntően délelőtti, kisebb hányadban délutáni műszakban.

A hallgató az óvoda szokásainak megfelelő öltözetben, rendezett külsővel jelenjék meg.

Egészségügyi könyvét mutassa be az óvoda vezetőjének.

Alkalmazkodjék az óvoda szokásrendjéhez, nyitva tartásához, munkaidő-beosztásához stb.

Gyakorlati idejét lehetőleg ugyanazon személy szakirányításával végezze!

A hallgató feladatai az Óvodai gyakorlat 1-5. során:

- Figyelje meg az óvodapedagógus- tevékenységeiben. Figyelje a gondozási tevékenységét, ismerje meg a csoportszokásokat, a napi-és hetirendet, a gyerekek nevét, jelüket, kövesse a komplex nevelőmunkát a játékfeltételek megteremtésétől, a gyermeki megismerést ösztönző és megvalósító tevékenységekig.
- A gyakorlatai során egyre önállóbban próbálja meg az óvodapedagógusi feladatokat átvenni a csoportban.
- Készítsen játéksituáció-elemzést! Az elemzés szempontjai az útmutatóban találhatóak meg, az értékelésnél a gyakorlatvezető óvodapedagógus ezt vegye figyelembe.
- Igyekezzen minél szorosabb és bensőségesebb kapcsolatot kialakítani a gyerekekkel.
- Törekedjen a szülőkkel, dajkákkal, a segítő szakemberekkel való kontaktusteremtésre, hatékony együttműködésre!
- Lehetőség szerint vegyen részt egy családlátogatáson és egy szülői értekezleten! Ezek megfigyelési szempontjait az útmutató tartalmazza.
- Az egyes évfolyamokra vonatkozó tematikát, feladatokat – amelyek egyúttal az értékelési szempontokat is tartalmazzák – a hallgatók megkapják. Az irányítás és a minősítés ezek alapján történik, a szöveges értékelés a hospitálási naplóba kerül.
- A hallgatók gyakorlati jegyet kapnak, amely jegyet a gyakorlatvezető óvodapedagógus javasol. **A jellemzést és a javasolt érdemjegyet a gyakorlati igazoló füzetben kell rögzíteni.** A gyakorlati jegyet a hospitálási napló és a javasolt jegy alapján **a gyakorlati képzési koordinátor Matlári Gergely adja meg és a leckekönyvbe is ő írja be.**
- Naponta készít feljegyzést a hospitálási naplóba a gyakorlatban eltöltött idő szakmai tapasztalatairól, mindezt a gyakorlatvezető óvodapedagógussal naponta véleményeztetni és aláírhatja. A hospitálási napló vezetésének szempontjai megtalálhatóak az útmutatóban. A hospitálási naplót a gyakorlati **képzési koordinátor Matlári Gergely is ellenőrzi, aláírja.**

Az Óvodai gyakorlat 1-5. félévekre lebontott feladatai

A hallgató feladatai

1. félév

- a hallgató öt napot tölt az óvodában;
 - az öt nap alatt ismerkedjék a csoport életével, napirendjével, szokásaival;
 - kapcsolódjék be a **gondozási tevékenységbe**,
 - együttműködik a dajkával, a segítő szakemberekkel
 - ismerkedjék meg az óvodapedagógus írásos feladataival, a tervezés módjával;
 - az öt nap tapasztalatairól hospitálási naplót vezet; melyet folyamatosan megbeszél az óvodapedagógussal;
(határidő betartása, formai és tartalmi követelményeknek való megfelelés
→hospitálási napló vezetésének szempontjai)

2. félév

- a hallgató öt napot hospitál, az ötödik napon hallgatói **csoport előtt irányítja a gyerekcsoport életét, gondozási teendőket** lát el, biztosítja a **játéktevékenységek** objektív és szubjektív feladatait, ha szükséges, aktívan vesz részt a játéktevékenységekben.
 - együttműködik a dajkával, a segítő szakemberekkel
 - ha van rá mód, részt vesz egy családlátogatáson/szülői értekezleten/családi napon/
 - vezeti a **mindennapos testnevelést**, ha szükséges, a szakvezető óvodapedagógus segítségével
 - játéksituáció-elemzést készít→(A játéksituáció-elemzés szempontjai)
 - az öt nap tapasztalatairól hospitálási naplót vezet; melyet folyamatosan megbeszél az óvodapedagógussal;
(határidő betartása, formai és tartalmi követelményeknek való megfelelés
→hospitálási napló vezetésének szempontjai)

3. félév

- a hallgató öt napot hospitál, az ötödik napon hallgatói **csoport előtt irányítja a gyerekcsoport életét, gondozási teendőket** lát el, biztosítja a **játéktevékenységek** objektív és szubjektív feladatait, ha szükséges, aktívan vesz részt a játéktevékenységekben, szervezi és irányítja a gyerekek **munkajellegű tevékenységét**.
 - a **rajz, mintázás, kézimunka**, valamint a **vers-mese** tevékenységek keretében komplex készség-, képességfejlesztést és ismeretszerzést tervez, szervez, irányít; ellenőriz, értékeli;
 - vezeti a **mindennapos testnevelést**
 - játéksituáció-elemzést készít;
 - együttműködik a dajkával, a segítő szakemberekkel
 - ha van rá mód, részt vesz egy családlátogatáson/szülői értekezleten/családi napon
 - az öt nap tapasztalatairól hospitálási naplót vezet; melyet folyamatosan megbeszél az óvodapedagógussal;
(határidő betartása, formai és tartalmi követelményeknek való megfelelés
→hospitálási napló vezetésének szempontjai)

4. félév

- a hallgató öt napot hospitál, az ötödik napon hallgatói **csoporthoz irányítja a gyerekcsoport életét, gondozási teendőket** lát el, biztosítja a **játéktevékenységek** objektív és szubjektív feladatait, ha szükséges, aktívan vesz részt a játéktevékenységekben, szervezi és irányítja a gyerekek **munkajellegű tevékenységét**.
- az **énekeket, énekes játékokat**, valamint a **külső világ tevékeny megismerése** tevékenységek keretében komplex készség-, képességfejlesztést és ismeretszerzést tervez, szervez, irányít; ellenőriz, értékeli;
- vezeti a **mindennapos testnevelést**
- játéksituáció-elemzést készít;
- együttműködik a dajkával, a segítő szakemberekkel
- ha van rá mód, részt vesz egy családlátogatáson/szülői értekezleten/családi napon
- az öt nap tapasztalatairól hospitálási naplót vezet; melyet folyamatosan megbeszél az óvodapedagógussal;
(határidő betartása, formai és tartalmi követelményeknek való megfelelés
→hospitálási napló vezetésének szempontjai)

5. félév

- a hallgató öt napot hospitál, az ötödik napon hallgatói **csoporthoz irányítja a gyerekcsoport életét, gondozási teendőket** lát el, biztosítja a **játéktevékenységek** objektív és szubjektív feladatait, ha szükséges, aktívan vesz részt a játéktevékenységekben, szervezi és irányítja a gyerekek **munkajellegű tevékenységét**.
- a **mozgás**, valamint a **külső világ tevékeny megismerését (matematikai jellegű tapasztalatszerzés)** biztosító tevékenységek keretében komplex készség-, képességfejlesztést és ismeretszerzést tervez, szervez, irányít; ellenőriz, értékeli;
- vezeti a **mindennapos testnevelést**
- játéksituáció-elemzést készít;
- együttműködik a dajkával, a segítő szakemberekkel
- ha van rá mód, részt vesz egy családlátogatáson/szülői értekezleten/családi napon
- az öt nap tapasztalatairól hospitálási naplót vezet; melyet folyamatosan megbeszél az óvodapedagógussal;
(határidő betartása, formai és tartalmi követelményeknek való megfelelés
→hospitálási napló vezetésének szempontjai)

Az óvodai gyakorlat látogatási jegyzőkönyve

Az óvoda neve:

helye:

A látogatás időpontja:

Az óvodavezető neve:

Az óvodapedagógus neve:

Az óvodai korcsoport:

A hallgató neve:

évfolyam:

félév:

tagozat:

A hallgató egyéni hospitálásaira vonatkozó dokumentáló munka szempontjai

A hospitálási dokumentáció az óvoda saját dokumentációjához igazodó, folyamatosan vezetett írásos anyag legyen. Egyrészt tartalmazza a hallgató feladatmegvalósításához szükséges tervező, szervező, ellenőrző, értékelő munkáját, másrészt a gyermekek megfigyeléséről készült feljegyzéseket.

1. A hallgató törekedjék a feladata megvalósítása érdekében megtervezni tevékenységeit, amelyek elkészítéséhez vegye figyelembe:
 - A helyi nevelési program formai és tartalmi elvárásait,
 - A csoportban kialakult szokás- és szabályrendszert,
 - A saját hospitálási idejében folyó készség- képességfejlesztési és ismeretátadási óvodapedagógusi terveket,
 - Saját komplex nevelő munkájának (gondozás, játék, irányított ismeretszerzés feltételeinek szervezése, a feltételek megteremtése, a megvalósítás módja). specifikumait.

Mіндеzen szempontok figyelembevételével és összehangolásával valósítsa meg a hallgatótársai előtti bemutatóját, és készüljön fel az önértékelésére.

2. A hallgató törekedjék minél több gyerekről **megfigyeléseket** készíteni (minimum 3 gyerek), az előbbieken bemutatott **szempontok** alapján:

A hospitálási napló vezetésének szempontjai

Információk az óvodáról:

- az óvoda neve, címe
- a csoportvezető óvodapedagógusok, segítő szakemberek, dajkák, neve
- az óvoda programjának rövid (pár soros) bemutatása
- a gyerekcsoport névsora (és az óvodai jelek), életkoruk

A csoport napirendje:

- a szabad játéktevékenységre biztosított idő a napirendben;
- az étkezés, öltözködés, pihenésre fordított időkeretek, szervezeti formák (Alapprogram elveivel való összhang)
- a párhuzamos tevékenységek lehetőségének formái a napirendben
- egyéb állandó tevékenységek (pl: úszás, lovaglás, sakk, néptánc, tehetséggondozás különböző formái, stb.)
- az egyéni fejlesztés lehetőségének formái, időkeretei a napirendben

Tárgyi feltételek:

- csoportszoba leírása, felülnézeti lerajzolása, bútorzat, játékterek bejelölése→röviden leírni, mit játszanak a gyerekek a jelölt területeken, kedvelt játékterek, hozzájuk kapcsolódó játékfajták
- az óvodai udvar, játéktér fentiek szerinti bemutatása
- játékeszközök leírása, csoportosítása; melyek a kedvelt játéktevékenységek;
- mese- és verses könyvek leltározása; gyakran forgatott könyvek, az óvodapedagógus által fejből előadott mesék, versek rögzítése

Észrevételek a gyerekcsoportról

- a gyerekcsoport összetétele: korosztályok (homogén, heterogén csoportok), szociokulturális háttér, egyéni fejlődési eltérések, SNI gyerekek, kiemelkedő tehetségű gyerekek jelenléte
- a gyerekek játéka, önállósági szintjük, beszédképességük, mozgáskoordinációjuk, kommunikációs kapcsolataik szintje és formája,→játékszituáció-elemzés
- egy irányított tevékenység részletes leírása: ezzel kapcsolatban az óvodapedagógus felkészülése, tartalmi, módszertani vonatkozások, gyerekek részvétele, a tevékenység hangulata, eredményessége;
- gyerekek kapcsolatai, kooperációjuk, együttműködésük az óvodapedagógussal, kapcsolatteremtés egymással, az óvodapedagógussal, a gyakorló hallgatóval, vannak-e nehezebben megközelíthető gyermekek, milyen okai lehetnek ennek.

További megfigyelési szempontok a gyerekcsoport megismeréséhez, bemutatásához:

Étkezés, tisztálkodás, öltözködés

- milyen az önállósági szintjük (kinél kell segíteni és miben)
- a napirend hogyan segíti a gyerekre szabott gondozási feladatok ellátását, párhuzamos napirend, folyamatos reggeli, az étkezés szervezeti keretei, tárgyi feltételek minősége, esztétikussága
- együttműködés módja a dajkával, pedagógiai asszisztenssel

Alvás

- mely gyereket kell külön altatni és ki az, aki egyáltalán nem alszik...
- az alváshoz kapcsolódó szertartások
- milyen alternatívákat biztosít az óvoda a „nem-alvóknak”
- hogyan felügyelik az alvó gyerekeket

Játékok

- egyedül játszik, kikkel játszik, kell-e óvónői bekapcsolódás, és mivel szeret játszani, mennyi ideig, milyen játékfajták figyelhetők meg, a játékfajta megfelel a gyermek fejlettségi szintjének (részletesen a játékszituáció-elemzésben)

A gyerekek munkajellegű tevékenysége

- mit végeznek, milyen szinten és milyen kedvvel, van-e feladattudatuk, milyen a feladattudatuk, kitartásuk, önállóságuk, felelősségtudatuk, céltudatosságuk
- hogyan képesek együttműködni
- hogyan befolyásolja a gyerekek önismeretét a munkajellegű tevékenység
- a pedagógus visszajelzései a munkajellegű tevékenységről

A gyerekek képességeinek fejlődése

- ki, miben, hogyan tevékenykedik, mennyire ügyes, gyors, alapos, kitartó, kreatív, együttműködő, szeles, meggondolatlan, gyámoltalan, állandó unszolásra szoruló, vagy bizonytalan....
- milyen módszereket használ az óvoda az egyéni fejlődés dokumentálására
- hogyan tudja használni az ezekben talált szempontokat

A gyerekek ismeretszerzési tevékenysége

- ki vesz részt, ki nem, kit hogy lehetne még motiválni, ki miben fejlődött, mi az, amiben többet tud társainál, mi az, amit nem ismer, melyik az a tevékenység az, amiben nem vesz részt szívesen, ...
- milyen módszereket használ az óvoda az egyéni fejlődés dokumentálására
- hogyan tudja használni az ezekben talált szempontokat

Közösségi kapcsolatok

- egyedül érzi jól magát, vagy társai között, kivel köt barátságot és az meddig tart, szívesen vállal közösségi munkát: játékkészítést, ajándékkészítést, kicsik segítségét, megosztja a munkát,
- az alá- ,fölérendeltségi viszonyokat értelmezi és alkalmazza is tevékenységeiben, a többi gyermekhez való viszonyának bemutatása,
- felnőttekhez való viszonyának bemutatása.

A mozgásfejlődési jellemzők:

- mozgáskoordinációjuk, fegyelmezettségük, szabálytudatuk, szabályok betartása, ügyességük, ellenálló és teherbíró képességük, aktivitásuk a szabadban.

Anyanyelvi fejlettségük

- kiejtésük, szókincsük, mondatalkotási képességük, közlési kedvük, figyelmük a másik gyermek közlésére, szóbeli közléseket mennyire érti, és megvalósításukra hogyan törekszik, szituációs és kontextusos beszédük, nyitottság, érdeklődés kifejeződése a kommunikációban

Mindezek a megfigyelések segítik hospitálási munkájának és bemutatójának sikerességét, mivel a gyermekek jobb megismerését szolgálják, és a velük való együttes tevékenységek eredményességét segítik elő.

Feljegyzések készítése az egyes gyermekekről a fenti szempontok alapján: az egy hetes hospitálás ideje alatt legalább három gyermek megfigyelése, és a tapasztalatok rögzítése szükséges a hospitálási naplóba.

Szempontok az óvodapedagógusok munkájával kapcsolatos megfigyelésekhez

- gondozási teendők /mosdóban, csoportszobában, altatás, öltöztetés stb./,
- játéktevékenységekben való feladatok megfigyelése, fejlesztési technikák,
- kapcsolata a csoporttal, kapcsolata az egyes gyerekekkel,
- tervezőmunkája (tartalmi, formai szempontok, a tervezés hierarchiája, koncentrikussága, komplexitás, óvodai projektek tervezése)
- szervezési tevékenységei és módszerei,
- nevelési attitűdje, módszerei, eszközei,
- a készség- és képességfejlesztési módszerei, technikái,
- az ismeretszerzési tevékenységek irányítása, szervezése, komplexitás és kohézió a tartalmakban és megvalósításban
- kommunikációja gyerekekkel, pedagógustársakkal, segítő szakemberekkel, szülőkkel, családdal;
- a gyerekek egyéni fejlődésének követésére alkalmazott megfigyelési, mérési, értékelési módszerei; a gyerekek fejlődésének követése, a folyamat és az eredmények közvetítése a szülők felé; interakciók, kooperáció lehetősége és módja az egyéni fejlődés támogatásában

Észrevételek a saját nevelői tevékenységéről, önértékelés, önreflexió:

- kapcsolat a gyerekekkel /sikerek és kudarcok/,
- próbálkozások a játéktevékenységben, gondozásban és a képességfejlesztési, valamint az ismeretszerzési tevékenységek tervezésében, szervezésében, feltételek megteremtésében, irányításában; sikerek és kudarcok értékelése, tanulságok és következtetések, esetleges változások
- kapcsolat a szülőkkel, a családdal
- kapcsolat a pedagógustársakkal, segítő szakemberekkel,
- tervezőmunka szintjei, tartalmi, formái, módszerei
- kitűzött céljai megvalósultak-e, személyes elvárásainak sikerült-e megfelelni;
- az óvodai munka örömei, nehézségei:
- az egy életen át tartó tanulás elvárásai, egyéni motivációk, általános szakmai kötelezettségek eltérései, a feltételek biztosítása;
- a kiegészítési jelei, elkerülésének módszerei, az életpályamodell kínálati lehetőségek

Az óvodai hospitálási napló külső és belső formai követelményei:

- rendezettség, a folyamatosan, naponta rögzített feljegyzések (egységes szempontok szerint kell rögzíteni az adott nap feljegyzéseit), az elmélyült, széles körű figyelmet tanúsító terjedelem: az események leírását mindig kövesse elemzés, melyekben figyelembe kell venni – a szakszerűség érdekében – a gyakorlati képzési útmutatóban és az elméleti tárgyak hallgatása során megismert szempontokat;

- minden napról készüljön feljegyzés (gondozás, munkajellegű tevékenységek, játékszituációk, képességfejlesztési és ismeretátadási tevékenységek tartalma), tényszerűség,
- szaknyelv használata, műfajnak megfelelő stílus, nyelvi igényesség,
- személyes vélemény, saját tapasztalatok leírása (ez legyen jól megkülönböztethető az események rögzítésétől),
- a gyakorlati és elméleti ismeretek következetes összehangolása,
- etikai szempontok betartása (személyiségi jogok figyelembe vétele, kategorikus megállapítások kerülése, őszinteség-tapintat kérdései).

A hospitálási napló színvonala beleszámít a félévi gyakorlati jegybe!

A játéksituáció-elemzés általános szempontjai

A játsszó csoportok száma a megfigyelt időszakban
A játsszó csoportok elhelyezkedése a csoportban, egymáshoz való viszonyuk értékelése
Egy-egy játsszó csoportban a gyermekek létszáma
Játékfajták száma, szintje

Egy kiválasztott játékhelyzetre vonatkozó szempontok:

A játék helye:

- csoportszobai alaprajz, elegendő tér áll-e rendelkezésükre a játékhoz (! hospitálási napló szempontjai .)

A játékeszközök kínálata, minősége, mennyisége; az önálló játékeszköz-alkotás lehetőségei:

A játék időtartama:

A játékfajták megnevezése:

A játék elmélyültsége:

- testtartás, mimika; a figyelem, koncentráció jelei stb.

Az együtt játsszó gyermekek kapcsolatai:

- vezetők-vezetettek viszonya, közös tervek megvalósítása, az egyéni ötletek kibontakoztatása, az elfogadás, elutasítás, szabálytudat megnyilvánulásai; a kapcsolatok szerkezete; a kommunikáció mennyisége és minősége, kooperáció formái

A kapcsolatok formái:

- cselekvéses, verbális és metakommunikatív megnyilvánulások

Érzelmi vonatkozások:

- a gyermekek indulati szintje, örömszínezet jelei, a pozitív és negatív érzelmi színezetű élmények jelenléte, kifejezésének módja, a konfliktusok és a megoldásuk formái

Az óvodapedagógus vagy hallgató bekapcsolódásának módja, minősége, fokozatai:

- milyen a pedagógus attitűdje a szabad játék objektív és szubjektív feltételeinek megteremtésében

- szerepet vállal-e, indokoltan, vagy sem; nem vesz részt a szituációban, indokoltan vagy sem; ad-e játékeszközt; a nem játsszó gyermekeket bevonja-e a játékba vagy sem; konfliktushelyzetek megoldási módja és annak értékelése,

- széleskörű-e a metakommunikáció alkalmazása; a játéktevékenységben vállalt szerepének direkt vagy indirekt megnyilvánulásainak felsorolása, értékelése

- érvényesül-e a szabad játék túlsúlya→elegendő időt biztosít-e a napirend a szabad játékra (párhuzamos napirend lehetősége)

A szimbolizálás módja a gyermekek játékában:

- a szerep szimbolizálása verbálisan és metakommunikációval: / pl. aggódás a beteg babáért /,
- az időbeliség kifejeződése sűrítéssel vagy tágítással: /pl. a baba eszik, de előtte nem mos kezét /,

- a tér kifejeződése sűrítéssel vagy tágítással: / pl. lakás elkerítése székekkel /,

- az eszközhasználat szimbólumai: / pl. ceruza = lázmérő; talicska=fűnyíró; sorba rakott székek= vonat/.

A családlátogatás megfigyelési szempontjai

Anamnézis készítése, amennyiben ez szerepel az óvoda helyi nevelési programjában. Ez nem tartalmazhat olyan adatokat, amelyek sértik a személyiségi jogokat.

I. Születés

- időre született-e
- felsírt-e
- sima születés volt-e, vagy szükséges volt valamilyen beavatkozás
- gyermek súlya, hossza

II. Csecsemőkor

- szopott-e, meddig
- cumizott-e, meddig
- étkezési szokásai és kedve
- kiütések, allergiák, betegségek
- napirendje a családban

III. Kisgyermekkor

- mozgásfejlődése
- játékfejlődése, érdeklődése
- beszédfejlődése
- kapcsolatainak alakulása (szülőkkel, testvérekkel, rokonokkal, ismerősökkel, stb.)
- napirendje
- különleges szokásai
- mikor lett szobatiszta
- milyen betegségei voltak
- volt-e kórházban
- étkezési szokásai
- alvási szokásai

IV. Óvodáskor

- a gyermek napirendje, életritmusa, mindenkori szokásai
- kikkel él együtt
- van-e külön szobája / játszósarka
- milyen játékaik vannak
- étkezési szokásai
- alvási szokásai mesélnek-e a gyerekeknek alvás előtt
- önkiszolgálási szintje
- néz-e televíziót
- mivel jutalmazták, mivel büntetik
- mivel szeret játszani
- fél-e valamitől
- kapcsolata a szorosabb és tágabb családtagokkal

V. Észrevételek

- a szülőknek a gyermekhez való viszonya (hogyan beszélnek róla, egyes szokásairól, saját nevelési szokásaikról, nehézségeikről, módszereikről, céljaik, vágyaik a gyermekkel kapcsolatban, stb.)

A szülői értekezlet/szülők csoportos megbeszélésének megfigyelési szempontjai

- milyen témakörök voltak és lesznek az év során;
- gyakoriságuk;
- az óvodapedagógusok hogyan és miből készülnek az értekezletre;
- a szülők aktivitási szintje és ennek oka;
- az óvodapedagógusok és a szülők egyenrangú partnerek-e, ha nem, miért nem;
- a kapcsolattartás egyéb formái (elektronikustól a személyes, kiscsoportos, tematikus formákig) az óvodában;
- a formák változatossága, személyessége, intenzitása, az interakciók lehetősége;
- a beszélgetés során a kommunikáció jellemzői, a partnerség megnyilvánulása a kommunikációban

A hallgató jellemzésének szempontjai

- az elemzési szempontok igazodnak a félévekre lebontott feladatok elvárásaihoz, alkalmazhatók értékelési szempontként

Általános szempontok a gyakorlatvezető óvodapedagógus és a hallgató óvodai gyakorlati munkájának elemzéséhez és értékeléséhez

A játéktevékenységekben, gondozásban, és a munkajellegű tevékenységekben folyó pedagógusi munka megközelítési szempontjai

Hogyan teremti meg az óvodapedagógus a játék objektív és szubjektív feltételeit, hogyan segíti a gyermekek játéktevékenységeit, megfelel-e tevékenysége a gyerekcsoport, illetve egy-egy gyermek igényeinek, a játékfejlettségi szintjének?

Hogyan biztosítja a gyermeki igényeknek megfelelő szabad játék szükséges mennyiségét a napirend?

Hogyan alakítja az óvodapedagógus a csoport légkörét az elmélyült játék megteremtéséhez?

Részletesen elemezze az óvodapedagógus kommunikációját (hangját, hangszínét, stílusát), értékelje a játékban vállalt szerepének milyenségét, ötletek adását, segítségnyújtásának milyenségét, metakommunikációjának megfelelőségét, stb.

Képes-e az óvodapedagógus áttekinteni a gyerekcsoport egészét? Hogyan biztosítja a párhuzamos tevékenységek zavartalanságát?

A játéktevékenység teljes időtartama alatt milyen szervezési feladatokat lát el és ezek mennyiben indokoltak? Milyen megoldási módokat alkalmaz?

Hogyan fejezi ki az óvodapedagógus az érzelmeit?

Milyen egyszerű, a gyermeki kreativitást inspiráló anyagokat, eszközöket biztosít az óvodapedagógus a játékhoz? Szükség esetén készítenek-e játékeszközöket a csoportban (barkácsolás), az óvodapedagógus ehhez megfelelően biztosítja-e az alkotó légkört?

A játékhoz biztosított hely megfelel-e a gyermeki igényeknek? Vannak-e, vagy kialakíthatók-e a szerepjátékhoz szükséges helyszínek?

Észreveszi-e az óvodapedagógus a gyerekek közt kialakuló konfliktusokat, hogyan segíti azok megoldását? Mennyire enged teret a konfliktusok megoldásában a gyermeki autonómiának?

A játékidő alatt felmerülő gondozási tennivalókat észreveszi-e az óvodapedagógus? Hogyan valósítja meg a differenciált gondozást, milyen a gyerekekkel való kapcsolata a gondozási tevékenység közben (pl. altatásnál, étkezésnél, stb.)?

Milyen az óvodapedagógus kapcsolata a dajkával, pedagógiai asszisztenssel, más segítő szakemberrel (gyógypedagógus, logopédus, pszichológus), együttműködésük hogyan szolgálja a gyerekek érdekeit, a közös munka hatékonyságát?

Biztosít-e az óvodapedagógus a korcsoportnak megfelelő munkajellegű tevékenységet, milyen a munka irányításának módja (eszközök, önkéntes munka, kijelöléses munka stb.), milyen módon történik a munka értékelése? A visszacsatolások, a gyermek személyiségéhez igazított változatos formáit alkalmazza-e a pedagógus?

Észreveszi és kihasználja-e az óvodapedagógus a játékidő alatt kialakuló képességfejlesztési és ismeretátadási lehetőséget, hogyan segíti elő a spontán tanulás megvalósulását?

A tevékenységekben megvalósuló tanulási folyamat szervezésének, irányításának általános szempontjai

Milyen az óvodapedagógus felkészültsége a tanítási-tanulási folyamat irányítására? (Vázlat, megfelelő szakmai és módszertani ismeretek, kreativitás, helyi körülmények figyelembevétele)

Milyen az óvodapedagógus szervezőmunkája, hogyan vonja be a gyerekeket a szervezőmunkába?

Milyen az óvodapedagógus stílusa, attitűdje a képességfejlesztés és az ismeretnyújtás során?

A képességfejlesztés és az ismeretnyújtás anyaga megfelel-e a gyerekcsoport életkori sajátosságainak, hogyan igazítható a gyerekek eltérő fejlődési üteméhez?

Hogyan valósítja meg a differenciált tanítási-tanulási folyamatot az óvodapedagógus? (A felzárkóztatás, SNI gyerekekkel, illetve a tehetséges, különleges képességű gyerekekkel, valamint az eltérő fejlődésű gyerekekkel való bánásmód)

A képességfejlesztés és az ismeretbővítés során megfelelő módszereket alkalmazott-e az óvodapedagógus?

Az eszközök minősége és az eszközhasználatra tanítás módszere megfelelő-e?

Milyen az óvodapedagógus kapcsolata a gyerekekkel a képességfejlesztés és az ismeretnyújtás során, tud-e az óvodapedagógus a többi, játszó gyerekcsoportra is figyelni (megosztott figyelem)?

Milyen a gyerekek egymás közti kapcsolata a tanítási-tanulási folyamatban? Hogyan segíti a pedagógus a kapcsolatok alakulását, alakítását, működését a tevékenységek során?

Megfelelő-e a tanítási-tanulási folyamat időtartama? (életkori sajátosságok, fejlettségi szint figyelembe vétele, a témakör feldolgozására szánt elegendő idő–projektmunka tervezése).

A korcsoporthoz és az adott tevékenységhez, atmoszférához megfelelő munkafarmát választott-e az óvodapedagógus?

Hogyan valósítja meg az óvodapedagógus a cselekvő gondolkodtatás lehetőségét? Hogyan jelennek meg az Alapprogram által javasolt változatos formák?

Milyen a problémamegoldása a kialakult helyzetekben?

Milyen motivációs bázist biztosít az óvodapedagógus a képességfejlesztés és az ismeretnyújtás folyamatában?

Hogyan segítik a pedagógus visszajelzései a gyermeki személyiség kibontakozását a tanulási folyamatban? (személyre szabott, differenciált, sokszínű, adekvát értékelés, pozitív megerősítések a az esteleges hibák korrekciójának lehetőségével)

Az óvodapedagógus tevékenységeinek elemzési szempontjai a tanítási és tanulási folyamatban

Általános szempont: minden tevékenységben szerepeljen a kompetenciafejlesztés, ismeretátadás/bővítés egyensúlyának megteremtésére való törekvés/.

Mozgás

- Milyen változatos formákban jelenik meg a játékos mozgás, a torna, az egészséges életmódot erősítő tevékenységek? Hogyan kapnak szerepet a napi és hetirendben ezek a tevékenységek? (spontán és szervezett formák)
- Helyesen, a korcsoportnak megfelelően választja-e meg az óvodapedagógus a feladatokat? A kiválasztott tevékenységek komplex módon hatnak-e a gyermeki személyiség fejlődésére: a testi képességektől az érzelmi, akarati tényezőig?
- A tevékenység eszközei illenek-e az anyaghoz?
- Elegendő mennyiségű anyagot tervezett-e az óvodapedagógus?
- Biztosított-e a megfelelő terhelés?
- Alkalmaz-e az óvodapedagógus a főfeladatokon kívül rávezető és előkészítő gyakorlatokat?
- Megfelelő módszerrel történik-e a bemutatás, az irányítás és a magyarázat?
- Elegendő időt biztosít-e az óvodapedagógus a gyakorlásra?
- Milyen a tevékenység légköre?
- Elegendő idő biztosított-e a játékra, milyen a játék hangulata?
- Milyen a hibajavítás és a segítségnyújtás módszere?
- Milyen az értékelés módszere?
- Hogyan alakul a gyerekek szabálytudata, együttműködési és alkalmazkodási képessége, ?

Anyanyelvi-irodalmi nevelés (vers, mese)

- Mennyire ingergazdag, utánzásra méltó beszélő környezetet teremt az óvodapedagógus és a gyerekek nevelésében vele együttműködő szakember(ek)?
- A pedagógus attitűdje, a csoport légköre hogyan biztosítja a gyermeki kommunikációs szükségletek kielégítését?
- Hogyan történik a hibák korrekciója?
- A nyelvi szocializációs hátrányok kompenzációjára milyen módszereket alkalmaz a pedagógus?
- Az irodalmi anyag (vers, mese) választásának szempontjai; a források igényessége (népköltésztől a kortárs gyermekirodalomig; a magyar irodalom dominanciája (nemzeti identitás megalapozása) mellett más kultúrák irodalmáig;
- A tevékenységhez kapcsolódó szertartások motivációs ereje, bensőségessége;
- Az érdeklődés felkeltésének és megtartásának módszerei;
- Az előadás-technikai eszközök alkalmazásának hitelessége, kongruenciája;

- Ha az óvodapedagógus eszközt használ: az eszközhasználat minősége, esztétikussága;
- Milyen spontán formákat alkalmaz a pedagógus a versmondásra, mondókázásra?
- A mesehallgatás feltételeinek biztosítása;
- Az irodalmi élmény befogadásának, elmélyítésének módszerei (átélt előadásmód, élményt árnyaló, megragadást vezérlő eszközök, a gyermeki igényekhez alkalmazkodó ismétlés);
- A tevékenység lezárásának módja: hangulati lezárás, élmény-feldolgozás komplex formáinak felajánlása, biztosítása;
- Az anyanyelvi kompetenciák fejlesztésének lehetőségei a tevékenységben;
- Az önkifejezés sajátos formáira hogyan ad lehetőséget a gyerekek számára a pedagógus? (gyermeki vers- és mesealkotás, mindezek más tevékenységekbe /ének-zene, mozgás, rajzolás, .../ ágyazása)

Rajzolás, mintázás, kézimunka

- Milyen lehetőségeket biztosít az óvodapedagógus a vizuális kultúra változatos formáinak megismerésére (technikáktól, anyagoktól, a népművészet és a különböző művészeti alkotásokig)?
- A tevékenységek során hogyan alakítja az óvodapedagógus a gyerekek igényét az esztétikai élmények befogadására, környezetük esztétikus alakítására?
- Tájékozott-e az óvodapedagógus gyerekek fejlettségi szintjéről;
- Az életkornak megfelelő feladatokat és technikákat választott-e az óvodapedagógus;
- Hogyan kelti fel és tartja fenn az érdeklődést az óvodapedagógus;
- Képes-e az óvodapedagógus a differenciált irányításra, az egyéni foglalkozásra;
- Milyen a speciális ábrázolási technikák megtanításának módja;
- Biztosítja-e az óvodapedagógus a változatos ábrázolási módokat;
- Biztosított-e a gyerekek egyéni elképzeléseinek, kreativitásának lehetősége és az alkotás mint önkifejezés öröme;
- Mennyire kitartóan dolgoznak a gyerekek;
- Hogyan értékeli az óvodapedagógus, és hogyan értékelnek a gyerekek;
- Mi a kész alkotások sorsa?

Ének-zene, énekes játékok

- Milyenek az ének-zenei anyag válogatásának szempontjai? (a népzenei alkotásoktól az igényes kortárs művészeti alkotásokig)
- Melyek a zenehallgatási anyag választásának szempontjai?(a magyar nemzeti identitás megerősítése mellett a gyerekek hovatartozása alapján más kultúrák zenéjének megjelenítése)
- Összhangban van-e a dalanyag a kitűzött zenei feladattal?
- A feladat megfelel-e a gyerekek életkori sajátosságainak, képességeinek?
- Hogyan kelti fel és tartja fenn az óvodapedagógus az érdeklődést?
- Van-e a gyerekeknek lehetősége az improvizálásra, ha igen, milyen az improvizációs képességük?
- Milyen az óvodapedagógus éneklési stílusa, hangszeres játéka?
- Megfelelő-e a gyerekek aktivitása, biztosított-e az élményszerűség?
- Kellő számban gyakorolják-e a gyerekek a dalokat és az énekes játékokat?
- Milyen a dal- és a játéktanítás módszere?
- Milyen a hallás- és ritmusfejlesztés módszere?

- Megfelelő-e az eszközök?
- Hogyan történik a hibajavítás?
- Megfelelő-e a hangmagasság és a tempó?
- Hogyan érvényesül az énekes játékok során a közösségi nevelés?

A külső világ tevékeny megismerése

- Hogyan valósul meg a tevékenységben a természeti-emberi és tárgyi környezet megismerése?
- Az ismeretek koncentrikusan szerveződnek-e? (szűkebb környezet: család, helyi hagyományok, szokások, szülőföld, haza- értékek megismerése, megértése, megszerettetése megvalósul-e)
- Épít-e az óvodapedagógus a gyerekek meglévő ismereteire?
- Megfelelő-e a motiváció?
- Kellő számú és mélységű-e a problémahelyzet-teremtés?
- Biztosítja-e az óvodapedagógus a cselekvő gondolkodás feltételeit?
- Van-e elég idő a megoldásra?
- Érvényesülnek-e a gyerekek egyéni ötletei, sajátos megoldásai?
- Biztosított-e az egyéni képességfejlesztés?
- Megfelelő-e a módszerek?
- A témának megfelelnek-e az eszközök? Mennyire épülnek a multilaterális percepcióra?
- Hogyan értékeli az óvodapedagógus?
- Helyesen választja-e meg az óvodapedagógus az ismeretnyújtás helyszínét?
- Az anyag a már meglévő ismeretekre támaszkodik-e?
- Beépülnek-e a meglévő ismeretek közé a spontán ismeretek?
- Hogyan történik az ismeretek rendszerezése?
- Mennyire gondolkodtatóak a kérdések?
- Milyen módon valósul meg a folyamatos motiváció, az érdeklődés fenntartása?
- Meghallgatják-e a gyerekek egymást, hogyan reagálnak egymás véleményére?
- Hogyan valósul meg a gyerekek téves ismereteinek korrigálása?

A hallgatói önértékelés rövid szempontsora

1. Hogyan sikerült alkalmazkodni az óvoda hétköznapijaihoz?
2. Milyen mélységben ismerte meg az óvoda szokásait, a napirendet, a gyerekek nevét, jelüket, az óvodapedagógus tevékenységkultúráját?
3. Milyen kapcsolat alakult ki az óvodapedagógusokkal, a dajkákkal, a szülőkkel, a gyerekek nevelésében résztvevő más szakemberekkel?
4. Milyen nevelési helyzeteket, teendőket vett észre, ezeket sikerült-e önállóan és jól megoldania?
5. Az egyes korcsoportba tartozó gyerekek gondozási tevékenységébe milyen mértékben, mennyire differenciáltan tudott bekapcsolódni a részvételtől a teljes segítségnyújtásig?
6. Hogyan tudta megteremteni a játék objektív és szubjektív feltételeit, hogyan tudta segíteni a gyermekek játéktevékenységeit? Képes-e önállóan a nyugodt, biztonságos atmoszféra és játéktér megteremtésére?
7. A gyermeki munkajellegű tevékenység feltételeit hogyan tudta megteremteni? Hogyan adott visszajelzéseket a gyermeki munkáról?
8. Mennyire tudott építeni a saját tervező munkájára? A változásokat mi indokolta? Mit tanult ezekből a helyzetekből?
9. A tanítási-tanulási folyamatra vonatkozó terve az életkornak és a csoport egyéni összetételének megfelelt-e?
10. Hogyan szervezte a tanulási tevékenységet? (hely, idő, módszer, eszközválasztás, spontán helyzetekhez való alkalmazkodás stb.);
11. Érvényesült-e a cselekvő gondolkodás és a játékoság elve a tanítási-tanulási folyamatban;
12. Vannak-e gyerekek, akiket jól ismer? Tudná-e őket jellemezni?
13. Vannak-e gyerekek, akiket nem sikerült még megismernie?
14. Hogyan tudta alkalmazni a gyakorlatban a differenciált bánásmód elvét?
15. Mit tanult önmagáról a gyakorlat során, amit a későbbi pedagógiai munkája során hasznosítani tud?

A bölcsődei hospitálás általános előírásai az Óvodai gyakorlat 5. során:

A **10 napból 3 napot bölcsődei, 2 napot általános iskolai (alsó tagozatos) hospitálással** tölt a hallgató **5 napot óvodában** gyakorol. A hallgató választhatja meg, hogy a kéthetes időszak elején, vagy a végén teljesíti a bölcsődei és az általános iskolai hospitálást. Csak az az előírás, hogy összefüggően (egyben a 3+2 napot és egyben az 5 napot) kell teljesíteni a különböző gyakorlattípusokat.

A bölcsődei hospitálásra csak Egészségügyi kiskönyvvel lehet menni (negatív eredmények birtokában). Váltóruhát és cipőt kell vinni, a pontosabb előírásokról az intézmény vezetőjénél kell tájékozódni.

A bölcsődei megfigyelés szempontjai:

- Tárgyi feltételek: csoportsobák méretei, bútorai, a játékeszközök; speciális helyiségek, az intézmény étkeztetési és higiénés berendezései, az udvar elrendezése, az udvari játékok
- Személyi feltételek: az intézmény vezetője, a csecsemő- és kisgyermekgondozást, nevelést végző szakemberek, a segítő személyzet; a csoportok létszáma, életkori összetétele és a nemek aránya
- Az intézmény kapcsolatrendszere: fenntartó, gyermekorvos, társintézmények, óvodák,
- A bölcsőde és a családok kapcsolattartásának, kommunikációjának formái
- Az elválás a szülőtől, a búcsúzás szokásai, a befogadás folyamata
- A csecsemő- és kisgyermekgondozó, -nevelő és a gyermek kapcsolata
- A csecsemő- és kisgyermekgondozó, -nevelő együttműködése a társgondozó szakemberrel, a gondozást, nevelést segítő, kiegészítő szakemberekkel
- A sajátgondozónő-rendszer érvényesülése
- A bölcsődei csoportok napirendje, a gyerekek étkezése: a feltételek megteremtése és az étkezés szervezése, lebonyolítása
- Az önállóságra törekvés kibontakozásának támogatása: önkiszolgálás, önellátás segítésének módszerei
- A játéktevékenységek objektív és szubjektív feltételeinek biztosítása, játéksituációk, játékfajták megfigyelés, bemutatása
- A megismerési folyamat tevékenységeinek tervezése, szervezése, a megvalósítás módja
- Az alvási feltételek biztosítása: körülmények, idő, tér és bútorok
- A szabad levegőn tartózkodás megfigyelése, az időtartam és a tevékenységi formák bemutatása
- A bölcsőde-óvoda átmenet megkönnyítésének formái, módszerei a megfigyelt intézményben

Kiegészítő szempontok a speciális bölcsődei csoport megfigyeléséhez:

- Az eltérő fejlődésű, SNI, HH, HHH gyerekek elhelyezésének módja
- Az eltérő fejlődésű, SNI, HH, HHH gyerekek gondozása, nevelése
- A fejlesztő programok összeállításának, kivitelezésének alapelvei
- A speciális személyi és tárgyi feltételek bemutatása
- A korai fejlesztés formái, együttműködés speciális intézményekkel

Az általános iskolai hospitálás általános előírásai az Összefüggő külső szakmai gyakorlat 2. során:

Az általános iskolai (alsó tagozatos, lehetőleg első osztályos) megfigyelés szempontjai:

- Tárgyi feltételek: az osztályok méretei, bútorai, az ismeretszerzés eszközei, a szemléltetési eszközök minősége és mennyisége; az „átmenetet” biztosító berendezések: játszósarok, szőnyeg, kuckó, játékeszközök hozzáférhetősége; az intézmény speciális helyiségei: étkezés és higiénés körülmények, tornaterem, a közösségi helyiségek, az udvar, a korosztályos udvari játékok; az udvar elrendezése, az udvari játékok, a sportjátékok lehetőségei az udvaron
- Személyi feltételek: az intézmény vezetője, a tanítók, a nevelő és oktató munkát segítő szakemberek; az osztályok gyereklétszáma, életkori összetétele és a nemek aránya
- Az intézmény kapcsolatrendszere: fenntartó, társintézmények, óvodák,
- Az intézmény és a családok kapcsolattartásának, kommunikációjának formái
- Az óvoda-iskola átmenet megkönnyítésének formái: a befogadás folyamata, a fokozatosság, a játékosság elvei, a biztonságos atmoszféra megteremtésének körülményei,
- A napi és heti órarend bemutatása, a délelőtti és délutáni tevékenységek, napközi, iskolaotthon, „különórák” az órarendben; a NAT előírásai és a korosztály igényei, szükségletei
- Az ismeretszerzés módja: játékosság, élményközpontúság, cselekvő-szemléltető gondolkodtatás; szervezeti formái: frontális és csoportmunka aránya; a csoportok összetétele; a differenciált, az egyéni fejlődéshez igazított tanulás lehetőségei, formái, eszközei
- A tanítói visszajelzések, ellenőrzés, értékelés önbizalmat és a személyiség harmonikus fejlődését biztosító formái
- Néhány tapasztalt nevelési helyzet, konfliktus bemutatása, elemzése
- A különleges bánásmódot igénylő gyerekek nevelése, oktatása (tehetséggondozás, SNI, HH, HHH)

A képességfejlesztés és ismeretátadás tervezési szempontjai

A tevékenység

helye, korcsoport:

ideje:

tárgya / pl. vers, mese/:

típusa / pl. új, ismétlő-gyakorló, rendszerező, vegyes, / :

anyaga / pl. Csillagszemű juhász /:

feladata:

módszervariációk / pl. bemutatás, gyakorlás, ellenőrzés., projekt.. / :

motiváció módjai:

eszközei:

Szervezés, elhelyezés

szervezésvariációk:

a tevékenység levezetése, változatok:

A zárótevékenység jegyzőkönyve

A zárótevékenység	ideje:	
	helye:	
	korcsoport:	
A hallgató neve:		
A tevékenység megnevezése: (pl. vers,mese)		
A hallgató gondozási tevékenysége:		
A hallgató játéktevékenység során végzett pedagógiai munkája:		
A hallgató szervezési készsége:		

A hallgató pedagógiai attitűdje:	
A hallgató tanítás- tanulási folyamatot előkészítő tervező munkája:	
A hallgató tanítási- tanulási folyamatot megvalósító pedagógiai munkája:	
A hallgató önértékelése:	
Érdemjegy:	

vizsgaelnök

szakvezető óvodapedagógus

hallgató

Dátum: 20_____